

“ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ” και “ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ”

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ: 16-5-2025

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ Ο.Π. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΚΕΙΜΕΝΑ

A. Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum prae-buit. Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt. Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit et protinus dixit.

B. In eum locum res deducta est, ut, nisi qui deus vel casus aliqui subvenerit, salvi esse nequeamus. Equidem, ut veni ad urbem, non destiti omnia et sentire et dicere et facere, quae ad concordiam pertinerent; sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent, etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius. Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victōres ferociōres impotentioresque reddit, ut, etiamsi natūrā tales non sint, necessitāte esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

Γ. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

Δ. Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα επιτονισμένα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B1.α. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης A μια από τις τρεις νεοελληνικές λέξεις της στήλης B με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής. (μον.5)

A'	B'
ligneo	1. λέκτορας 2. λιγνίτης 3. λύκος
concordiam	1. ομόνοια 2. κορδέλα 3. αποκαρδιωτικός
ferociores	1. θηριώδης 2. θηλυκός 3. θεμιτός
infidos	1. φυσικός 2. πιθανός 3. φιλικός
vestem	1. αμφίεση 2. φόρεμα 3. φούστα

B1.β. Να βρείτε με ποιες λέξεις των κειμένων A και B παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω λέξεις της λατινικής: praesidium, accidit, dictator, continenter, agmen (μον.5)

Μονάδες 10

B2. α. Κυκλώστε τη σωστή απάντηση. (μον.5)

- Η γενέθλιος χρονολογία της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι το : **α. 230 π.Χ. β. 240 π.Χ. γ. 220 π.Χ.**, ενώ το τέλος της αρχαίας ρωμαϊκής λογοτεχνίας τοποθετείται στο **α. 14 μ.Χ. β. στον 3^ο αιώνα μ.Χ. γ. στον 6^ο αιώνα μ.Χ.**
- Καθαρά ρωμαϊκό λογοτεχνικό είδος είναι: **α. η ελεγεία β. η κωμωδία γ. η σάτιρα**

- Οι τρεις πεζογράφοι της εποχής του Κικέρωνα που διαπρέπουν στην ιστοριογραφία είναι: **α. ο Ιούλιος Καίσαρας, ο Κορνήλιος Νέπως και ο Βαλλέριος Κάτουλλος β. ο Ιούλιος Καίσαρας, ο Κορνήλιος Νέπως και ο Σαλλούστιος Κρίσπος γ. ο Ιούλιος Καίσαρας, ο Βάρρων ο Ρεατίνος και ο Σαλλούστιος Κρίσπος**
- Ανάμεσα στους κορυφαίους Ρωμαίους ελεγειακούς ποιητές πιο σκοτεινός είναι ο: **α. Προπέρτιος β. Οβίδιος γ. Τίβουλλος**

B2.β. Να απαντήσετε σύντομα στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της αρχέγονης λατινικής γλώσσας; (μον.1)
2. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της περιόδου που οριοθετείται από την δικατατορία του Σύλλα και τον θάνατο του Ιουλίου Καίσαρα; (μον.2)
3. Να γράψετε δύο ποιητικά είδη που επινόησε και καλλιέργησε ο Οβίδιος; (μον.2)

Μονάδες 10

Γ1.α. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα: (μον.3)

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ	ΕΙΔΟΣ	ΖΗΤΟΥΜΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ
(casus) aliqui		γενική ενικού ουδετέρου γένους
tales		δοτική πληθυντικού αρσενικού γένους
nihil		αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος

Γ1.β. Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τους άλλους βαθμούς των επιθέτων: (μον.6)

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
magnum (pondus)		
	miserius	
inopes		

Γ1.γ.

Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum praebuit : **Να μεταφέρετε το υποκείμενο στον άλλο αριθμό και να ξαναγράψετε την πρόταση. (μον.6)**

Μονάδες 15

Γ2.α.

mirati sunt, cogantur: **Να γράψετε για κάθε ρηματικό τύπο**

i. το ίδιο πρόσωπο στην οριστική του μέλλοντα (μον.2)

ii. το απαρέμφατο μέλλοντα λαμβάνοντας υπόψη το υποκείμενο (μον.2)

Γ2.β.

oppressit: **Να γράψετε, λαμβάνοντας υπόψη το υποκείμενο, το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική παρατατικού της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας και στην οριστική μέλλοντα της παθητικής περιφραστικής συζυγίας. (μον. 2)**

Γ2.γ.

attulissent, subvenerit, nescio, deducta: **Να γράψετε το β'ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα της ίδιας φωνής για κάθε ρηματικό τύπο που δίνεται. (μον. 4)**

Γ2.δ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται λαμβάνοντας υπόψη το υποκείμενο: (μον. 5)

uteretur: το γ'πληθυντικό του συντελεσμένου μέλλοντα

clamabam: το α'ενικό της υποτακτικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή

possit: το α'πληθυντικό στην υποτακτική υπερσυντελικού

contempsit: την αφαιρετική σουπίνου

mallet: το β'πληθυντικό της οριστικής του ενεστώτα

Μονάδες 15

Δ1.α. Να αντικατασταθούν οι υπογραμμισμένες λέξεις από ισοδύναμες συντακτικά εκφράσεις. (μον. 5)

etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius.

ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

Δ1.β. vultum risu solvit: Να αναγνωριστεί συντακτικά η υπογραμμισμένη λέξη και να αντικατασταθεί από τον κατάλληλο τύπο του γερουνδίου του ρήματος rideo. (μον. 2)

Δ1.γ. Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum prae-buit: **Να ξαναγράψετε την πρόταση, αφού αντικαταστήσετε τον υπογραμμισμένο τύπο με δευτερεύουσα τελική πρόταση. (μον. 4)**

Δ1.δ. cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent: **Να μετατραπεί η δευτερεύουσα στο αντίστοιχο είδος μετοχής. (μον. 4)**

Μονάδες 15

Δ2.α. Equidem, ut veni ad urbem, non destiti omnia et sentire et dicere et facere, quae ad concordiam pertinerent; Sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnāre cuperent, etsi ego clamābam nihil esse bello civīli miserius:

i. Να γράψετε τις δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με τον σύνδεσμο ut και να επισημάνετε το είδος τους. Να δικαιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο της εκφοράς τους. (μον. 6)

ii. Να τις ξαναγράψετε ώστε η πρώτη να δημιουργεί με την πρόταση από την οποία εξαρτάται σχέση αιτίου – αιτιατού και η δεύτερη να δηλώνει πράξη ολοκληρωμένη στο παρελθόν . (μον. 3)

Δ2.β. a quo se metui putet: **Να εξηγήσετε τις αλλαγές που θα προκύψουν στην πρόταση αν το ρήμα τεθεί στην παθητική φωνή. (μον. 2)**

Δ2.γ. Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret: **Να δηλωθεί το περιεχόμενο της δευτερεύουσας στον ευθύ λόγο με τη μορφή απαγόρευσης με όλους τους δυνατούς τρόπους. (μον. 4)**

Μονάδες 15